

ADOBE INDESIGN CS2

TEKSTOVNI OKVIRJI IN VNOS BESEDILA

Po pripravi novega dokumenta, v katerem smo izdelali nove strani, pripravili vzorčne strani in določili vrsto paginacije, sledi naslednja faza; vnos besedila. Besedilo se v program InDesign vnaša v tekstovne okvirje, ki jih pripravimo in jim določimo različne lastnosti.

Tokrat bodo opisana osnovna orodja za delo s tekstovnimi okvirji in besedilom:

- izdelava tekstovnih okvirjev,
- določanje lastnosti tekstovnih okvirjev,
- povezovanje in razstavljanje tekstovnih okvirjev,
- vnos besedila v dokument,
- razporejanje besedila v stolpce,
- vnos besedila na krivuljo.

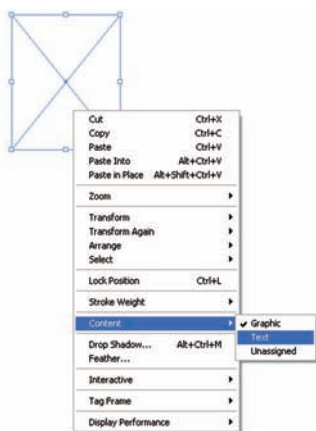
Izdelava tekstovnih okvirjev

InDesign nam ponuja več vrst okvirjev, v vsako od njih lahko vnašamo različne vsebine. Obstajajo grafični in tekstovni okvirji in okvirji, katerih vsebina ni vnaprej določena. Zadnje uporabljamo za obarvane površine, obarvana ozadja, obarvane pasice, ki jih uporabljamo za postavljanje pod besedilo.

Pred uvozom besedila v dokument moramo izdelati

tekstovni okvir. Te lahko izdelamo in postavljamo na stran na različne načine:

- okvirje narišemo s pomočjo orodij za risanje pravokotnika, elipse in šestkotnika,
- z orodji za risanje slikovnih okvirjev. Okvir je v tem primeru prekrížen, kar pa ne pomeni nujno, da ga uporabljamo za uvoz slike, temveč ga v tekstovni okvir spremenimo s pomočjo priročnega menija; uporabimo funkcijo Content → Text ali znotraj okvirja pritisnemo z orodjem za besedilo,

- z orodjem za besedilo, pritisnemo prazen okvir, ki se spremeni v tekstovni okvir,
- okvir lahko narišemo s pomočjo orodja za besedilo,
- okvir se nam nariše samodejno, ko uvozimo tekstovno datoteko.

Določanje lastnosti tekstovnim okvirjem

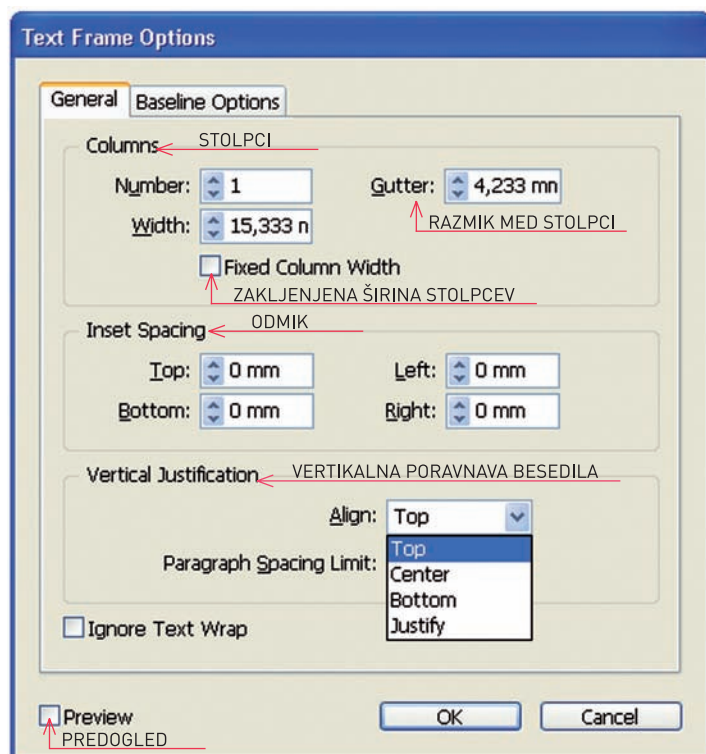
Lastnosti tekstovnih okvirjev se v marsičem razlikujejo od slikovnih. Lahko jih pregledamo ali urejamo s pomočjo funkcij v paleti Text Frame Options iz menija Type, s priročnega menija ali z bližnjico Command-B/Ctrl-B.

S pomočjo nastavitev, ki so nam na voljo v pogovornem oknu, določamo lastnosti tekstovnemu okvirju, od oblike do položaja besedila v njem. Pogovorno okno je razdeljeno na dva menija,

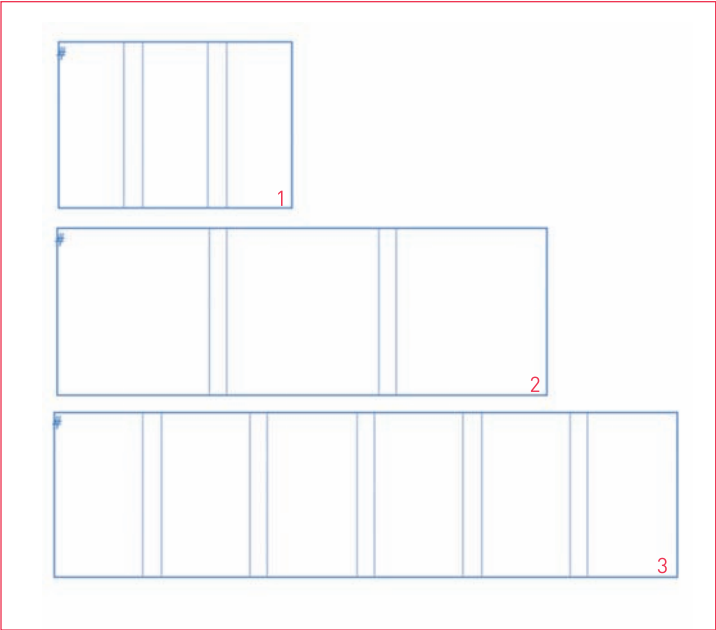
General in Baseline Options. V meniju General najdemo funkcije za urejanje tekstovnih okvirjev, odmik besedila in položaj besedila v njih.

Stolpci; v polje Number vpišemo želeno število stolpcev (največ 40), v polje Gutter vnašamo vrednosti za razmik med stolpci, polje Width je za določanje širine stolpcev v okvirju, s potrditvijo funkcije Fixed Column Width bo širina vseh stolpcev vedno enaka, ne glede na to, kako bomo spreminjali velikost okvirja.

Odmik; v polja Top (zgoraj), Bottom (spodaj), Left (levo) in

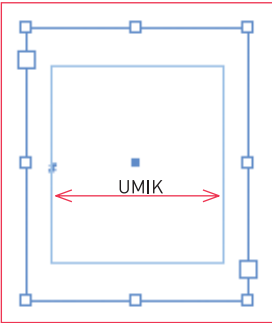

Paleta Text Frame Options; General.

Tekstovni okvir, v katerem so določeni trije stolpci [1], spremenjena širina stolpca [2], spremenjena širina stolpca s potrditvijo funkcije Fixed Column Width [3].

Right (desno) vnašamo vrednosti, s katerimi določamo odmik besedila (dodajamo belino) od robov tekstovnega okvirja. Beline lahko uporabljamo kot dodatek belim robovom. Odmiki so uporabni predvsem, kadar premikamo besedilo v stolpcu, ne da bi pri tem premikali tudi tekstovni okvir, in kadar določamo debelino črt okvirja. V polja za odmik vnašamo samo pozitivne vrednosti.

Tekstovni okvir, kateremu smo določili umike.

Vertikalna poravnava besedila; s pomočjo funkcij padajočega menija Align izbiramo med štirimi različnimi vertikalnimi poravnavi besedila: Top nam besedilo

poravna na vrh okvirja, Center razvrsti besedilo na sredino, Bottom na dno in Justify čez vso višino okvirja. **Paragraf Spacing Limit;** razmik med odstavki z izborom Justify program vključi funkcijo, s katero določamo prostor med odstavki.

S pomočjo funkcij, ki so nam na voljo v padajočem meniju Align, izbiramo različne vertikalne poravnave besedila.

Besedilo, poravnano na vrh okvirja (Top) in odmaknjeno od levega roba okvirja 4 mm.

S pomočjo funkcij, ki so nam na voljo v padajočem meniju Align, izbiramo različne vertikalne poravnave besedila.

Besedilo, poravnano na sredino okvirja (center) in odmaknjeno od levega in desnega roba okvirja 2 mm.

- pripravo novega dokumenta,
- pomožne črte – vodila,
- mreže,
- izdelavo novih strani,

Besedilo, poravnano čez vso višino okvirja (Justify).

- pripravo novega dokumenta,
- pomožne črte – vodila,
- mreže,
- izdelavo novih strani,

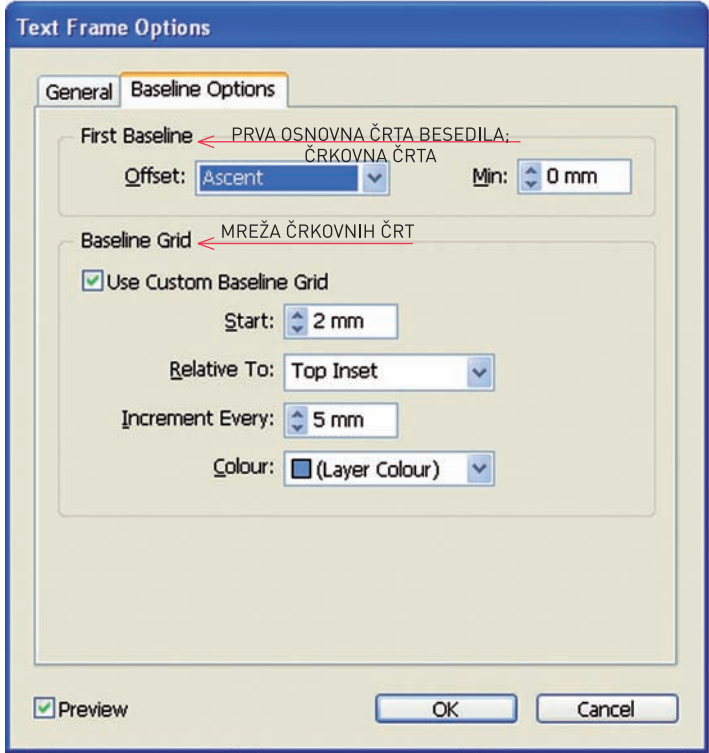
Besedilo, poravnano čez vso višino (Justify), z izborom funkcije Paragraf limit.

Postavitev tekstovnega okvirja čez sliko; s potrditvijo funkcije Ignore Text Wrap omogočimo postavitve besedila čez sliko.

Postavitev besedila čez sliko.

V meniju Baseline Options najdemo dve funkciji, prvo za urejanje položaja prve osnovne črte (črkovne črte) in drugo za urejanje besedila v tekstovnem okvirju s pomočjo mreže osnovnih črt. **Prva osnovna črta (črkovna črta) besedila;** v spustnem seznamu Offset (odmik) je pet načinov izračunavanja položaja prve črkovne črte besedila v tekstovnem okvirju: glede na podaljšek črke navzgor (Ascent), velikost verzalke (Cap Height), razmik med vrsticami (Leading), velikost minuskul (x-Height) in nespremenjeno (Fixed).

Paleta Text Frame Options; Baseline Options.

Načini izračunavanja se razlikujejo. Kadar izberemo izračun glede na podaljšek črke navzgor (Ascent) ali velikost verzalk (Cap Height), se bo vrh črke dotikal tekstovnega okvirja. Podobno je tudi pri izračunu položaja črkovne črte, kadar izberemo funkcijo velikost minuskul, se bodo vrhovi minuskul dotikali, tekstovnega okvirja, podaljški navzgor pa bodo zunaj njega. Pri izračunu, ki upošteva razmik med vrsticami (Leading), bo prva črkovna črta oddaljena od vrha tekstovnega okvirja za razmik ene vrstice. Pri izboru nespremenjeno

(Fixed) pa z vrednostjo, ki jo vnesemo v polje Min, določimo položaj prve črkovne črte. **Mreža črkovnih črt**; s potrditvijo funkcije Use Custom Baseline Grid samo na zaslonu prikažemo mrežo črkovnih črt za tekstovni okvir. To uporabljamo, kadar želimo, da se pri večstolpnem stavku besedilo poravnano na isti črkovni črti v vseh stolpcih. Funkcija deluje v kombinaciji z ukazom Align to Grid. V pogovornem oknu si določimo začetek, položaj črt, položaj besedila na črti, razmik ter barvo.

Povezovanje in razstavljanje tekstovnih okvirjev

Tekstovne okvirje povezujemo, da se besedilo razporedi iz enega stolpca v drugega. Za povezovanje in razstavljanje tekstovnih okvirjev uporabljamo ikone na okvirju; vhodni in izhodni priključki tekstovnih okvirjev. Besedilo v enem okvirju ali v verigi povezanih tekstovnih okvirjev imenujemo zgodba; besedilo ima začetek, sredino in konec. Videz ikon (priključkov) nam daje informacije o tekstovnem okvirju in njegovem položaju v zgodbi. Kadar so vhodni in izhodni priključki prazni, pomeni, da niso povezani z drugimi tekstovnimi okvirji. Kadar se na izhodnem priključku pojavi majhen rdeč kvadrat s križcem v sredini, nas opozarja, da je v ozadju še besedilo, vendar je v okvirju premalo prostora zanj. Kadar se na vhodnem ali izhodnem priključku pojavi trikotnik, nas to opozarja, da je tekstovni okvir povezan z drugim okvirjem. Za povezovanje izberemo orodje Selection ali Direct Selection, pritisnemo vhodno ali izhodno točko, pojavi se ikona za razporejanje besedila, kliknemo na drugi okvir in pritisnemo (pojavi se ikona za povezovanje). Med okvirji se pojavi veriga, ki nam označuje povezanost tekstovnih

Ikona za povezovanje.

Ikona za razstavljanje.

okvirjev, na zaslonu bodo prikazane z izborom funkcije View→Show Text Threads. Tekstovne okvirje razstavljamo tako, da z dvakratnim klikom pritisnemo na vhodni ali izhodni priključek (pojavi se ikona za razstavljanje okvirja).

Vnos besedila v dokument

V pripravljene tekstovne okvirje vnašamo besedilo na različne načine: lahko ga napišemo ročno (kar je redko), v program uvozimo besedilo, pripravljeno v enem izmed urejevalnikov besedila, kot je Microsoft Word, besedilo kopiramo v dokument. Za uvoz besedila v dokument izberemo ukaz File→Place ali bližnjico Comand-D/Ctrl-D. Odpre se nam pogovorno okno Place, izberemo besedilo in potrdimo parametre. V spodnjem delu pogovornega okna imamo dve funkciji, Show Import Options in Replace Selected Item. S potrditvijo funkcije Show

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Ascent.

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo x-Height.

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Cap Height.

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Leading (stopnja pisave 28 pt, razmik med vrsticami 28 pt).

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Leading (stopnja pisave 28 pt, razmik med vrsticami 38 pt).

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Fixed (Min 0 mm).

Grafičar

Položaj besedila s funkcijo Fixed (Min 10 mm).

Lastnosti tekstovnih okvirjev se v marsičem razlikujejo od slikovnih. Lahko jih pregledamo ali urejamo s pomočjo funkcij v paleti Text Frame Options iz menija Type, s priročnega menija ali z bližnjico Command-B/Ctrl-B. S pomočjo nastavitev, ki so nam na voljo v pogovornem oknu, določamo lastnosti tekstovnemu okvirju, od oblike do položaja besedila v njem.

Pogovorno okno je razdeljeno na dva menija, General in Baseline Options. V meniju General najdemo funkcije za urejanje tekstovnih okvirjev, menija Type, s priročnega menija ali z bližnjico Command-B/Ctrl-B. S pomočjo nastavitev, ki so nam na voljo v pogovornem oknu, določamo lastnosti tekstovnemu okvirju, od oblike do položaja besedila v njem.

Besedilo, poravnano s pomočjo funkcije Use Custom Baseline Grid.

Tekstovne okvirje povezujemo da bo besedilo razprejalo in enega stolpca v drugega.

VERIGA, KI POVEZUJE TEKSTOVNE OKVIRJE

PRAZEN IZHODNI PRIKLJUČEK

OPOZORILO, DA JE V TEKSTOVNEM OKVIRJU ŠE BESEDILLO

Vhodni in izhodni priključki tekstovnih okvirjev.

Import Options se nam odpre še eno pogovorno okno, ki vsebuje dodatne funkcije in informacije datoteke, ki jo uvažamo. Če je funkcija Replace Selected Item izbrana in če smo pred uvozom besedila imeli označen tekstovni okvir, se bo besedilo samodejno razporedilo v tekstovni okvir.

Razporejanje besedila v stolpce

Z izborom funkcije za uvoz besedila in pritiskom na vhodno točko tekstovnega okvirja ali del dokumenta se nam kazalec pretvori v ikono za nalaganje besedila (Loaded Text).

Obstajajo tri različne ikone glede na njen položaj. Če se s kazalcem miške postavimo v del dokumenta, kjer ni tekstovnega okvirja (ali je že napolnjen z besedilom), bo prikazana ikona za nalaganje besedila, kadar se postavimo nad tekstovni okvir, se bodo okoli ikone prikazali oklepaji, če se z ikono postavimo blizu pomožnih črt belih robov, se puščica spremeni v belo.

Različne vrste ikon.

Ko imamo ikono za razporejanje polno, lahko uporabimo enega od naslednjih štirih načinov: ročno, polavtomatsko, avtomatsko in avtomatsko razporejanje na velikost strani. Ikona se glede na izbrani način spreminja.

Ročno razporejanje besedila; besedilo se preliva iz okvirja v okvir, najprej označimo izhodno točko (majhen rdeč kvadrat s križcem v sredini), zatem naslednji tekstovni okvir in razporedimo besedilo.

Ikona za ročno razporejanje besedila.

Polavtomatsko razporejanje besedila; miško postavimo na mesto, kjer želimo imeti tekstovni okvir, pritisnemo tipko ALT (kazalec spremeni obliko), razporejanje se odvija enako kot pri ročnem, le da nam ni treba uporabljati izhodne točke za povezovanje okvirjev.

Ikona za polavtomatsko razporejanje besedila.

Avtomatsko razporejanje besedila; miško postavimo na mesto, kjer želimo imeti tekstovni okvir, pritisnemo tipko Shift (kazalec spremeni obliko), besedilo se avtomatsko razporedi po drugih stolpcih. Če je besedila več, kot imamo pripravljenih stolpcev ali strani, se pri tem načinu razporejanja dodajajo samodejno.

Ikona za avtomatsko razporejanje besedila.

Avtomatsko razporejanje besedila na velikost strani; miško postavimo na mesto, kjer želimo imeti tekstovni okvir, pritisnemo tipko Alt+Shift (kazalec spremeni obliko), program dodaja stolpce in jih medsebojno povezuje, vendar pa ne dodaja novih strani.

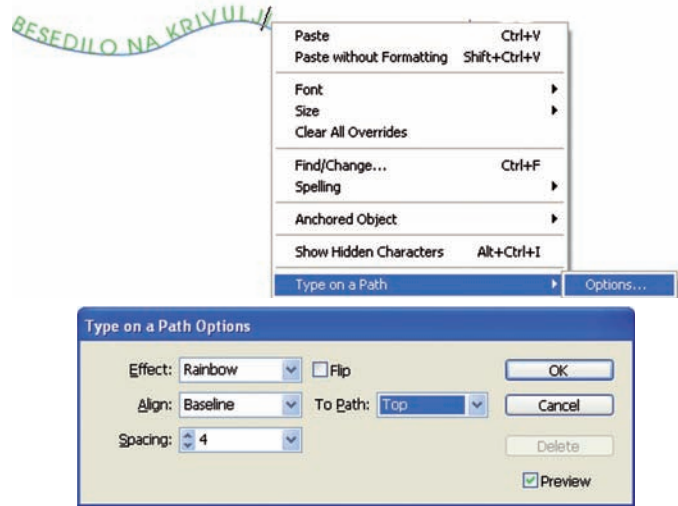
Ikona za avtomatsko razporejanje besedila na velikost strani.

Besedilo na krivulji

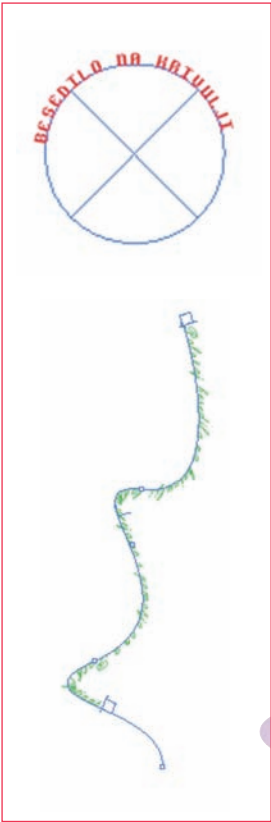
S pomočjo orodja Type on a Path Tool, orodja za stavljenje besedila vzdolž krivulje, lahko na različne načine razporedimo besedilo vzdolž krivulje.

Ko imamo pripravljeno krivuljo (lahko jo narišemo s peresom ali svinčnikom), v paleti z orodji poiščemo orodje za stavljenje besedila vzdolž kri-

vilje in se z miško približamo krivulji, ko se kazalec miške spremeni, lahko stavimo besedilo na krivuljo. Položaj besedila na krivulji lahko urejamo s pomočjo palete Type on a Path Options, do katere pridemo s pomočjo priročnega menija, zatem ko smo označili del besedila na krivulji.

Priročni meni in paleta Type on a Path Options.

Besedilo na krivulji.

Iva Molek

Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

VIRI
Kvern, O. M., Blatner, D.
Stvarni svet:
ADOBE INDESIGN CS
Mikro knjiga, Beograd 2005

Wood, B.
ADOBE INDESIGN CS 2
Kompjuter biblioteka,
Beograd 2006

www.indesignsecrets.com
maj 2007

Wienmann, E.
QUARK XPRESS 3.32
Studio Maya, Ljubljana 1996

Možina, K.
KNJIŽNA TIPOGRAFIJA
Filozofska fakulteta in
Naravoslovnotehniška fakulteta,
Ljubljana 2003

